

Algemeen beeld gemeente Hoorn in 2025: De sociale situatie

Hoorn vertoont zowel sterke punten als uitdagingen op sociaal-maatschappelijk gebied, die de dynamiek van de stad beïnvloeden. De stad heeft stevige fundamenten, maar er zijn ook duidelijke aandachtspunten die de leefbaarheid in verschillende wijken bepalen.

Hoorn valt op door een hoge mate van fysieke activiteit onder haar inwoners. Meer dan de helft van de volwassenen (54,1%) voldoet aan de beweegrichtlijn, wat aanzienlijk hoger is dan het landelijke gemiddelde van 43,6%. Dit draagt bij aan een gezonde bevolking en versterkt de leefbaarheid van de stad. Woontevredenheid is hoog in de sterkere dorpen zoals Blokker, Zwaag en de wijk Bangert en Oosterpolder, waar meer dan 96% van de bewoners tevreden is met hun woning en leefomgeving. In deze wijken is de sociale betrokkenheid ook opvallend groot: 77% van de bewoners helpt hun buren, wat wijst op hechte gemeenschappen die goed functioneren door sterke sociale netwerken en voorzieningen zoals sport-, groen- en buurtfaciliteiten.

Er is een woonvisie vastgesteld. Wonen speelt een belangrijke rol in Hoorn, met een gemengd beeld. In sommige delen van de stad is het woningaanbod gevarieerd en aantrekkelijk, maar in kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Noord, Risdam-Noord en Grote Waal is het woningaanbod eentoniger, met een hoog percentage huurwoningen (60%) en lagere tevredenheid (86-87%). Dit wijst op de noodzaak van meer gedifferentieerde woonmogelijkheden, zodat het aanbod beter aansluit op de diverse behoeften van verschillende doelgroepen, zoals jongeren, senioren en mensen in vitale beroepen. Daarnaast is er een groeiende behoefte aan cultureel aanbod dat specifiek gericht is op jongeren, wat bijdraagt aan hun binding met de stad.

Op economisch gebied heeft Hoorn een belangrijke regionale functie, met groeimogelijkheden in de zorg, techniek, cultuur en toerisme. Tegelijkertijd kampt de stad met een aantal arbeidsmarktproblemen. Er is een toenemend tekort aan zorgpersoneel, met name in jeugdzorg, ouderenzorg en bij huisartsen. Het percentage hoger opgeleiden in Hoorn (22%) ligt onder het landelijke gemiddelde van 25%, wat kan leiden tot een mismatch tussen de opkomende vraag naar arbeidskrachten en het aanbod in de stad. In wijken zoals Kersenboogerd-Noord, Risdam-Noord en Grote Waal, waar een groot deel van de huishoudens te maken heeft met lage inkomens, schulden of werkloosheid, is de economische situatie zwakker. Dit onderstreept de uitdaging om meer toekomstbestendige banen te creëren en de economische positie in deze wijken te verbeteren.

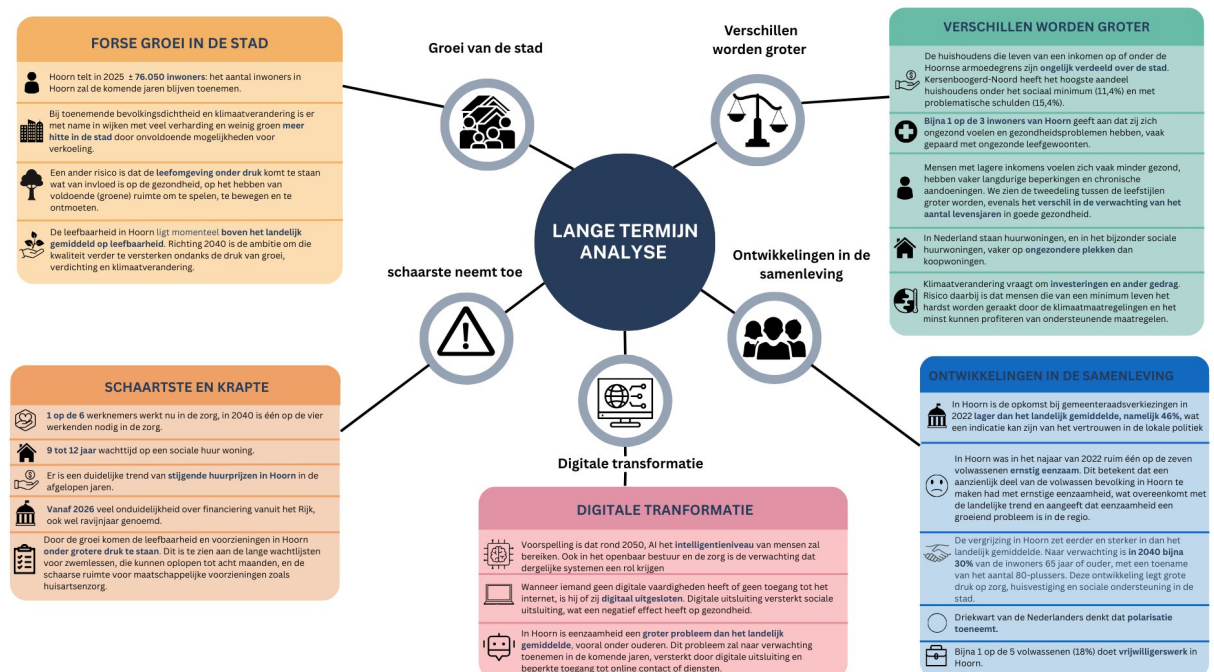
Kunst en cultuur vormen een belangrijk onderdeel van de identiteit van Hoorn. De stad beschikt over een rijke geschiedenis, musea en evenementen die bijdragen aan het culturele imago en de leefbaarheid van de stad. Er is echter een relatief beperkt aanbod dat specifiek gericht is op jongeren, wat een gemiste kans is voor de vernieuwing en versterking van de sociale cohesie in de stad. Het verder ontwikkelen van dit aanbod zou kunnen bijdragen aan het aantrekken van jonge professionals en het versterken van de sociale netwerken.

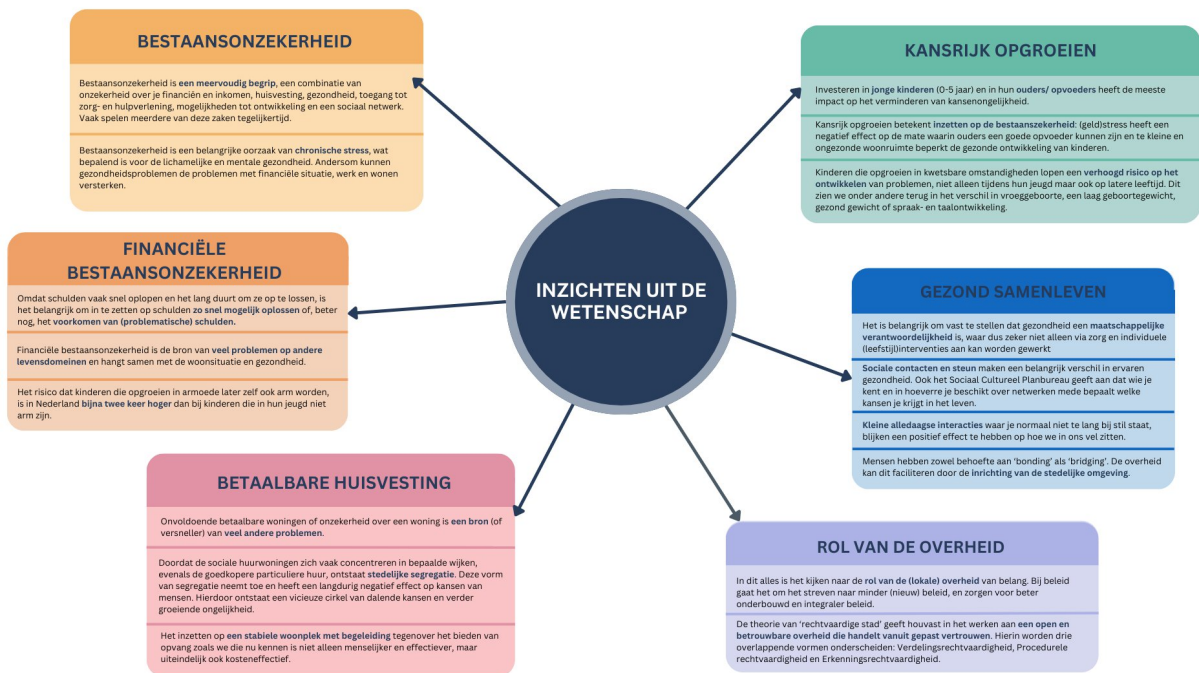
In kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Noord, Risdam-Noord en Grote Waal is de sociale cohesie lager dan gemiddeld. 24,4% van de bewoners ervaart discriminatie, en er is relatief veel overlast en criminaliteit, waaronder jeugdcriminaliteit. De problematiek rondom veiligheid en sociale isolatie heeft vooral invloed op jongeren, die vaak te maken hebben met beperkte toekomstperspectieven. Daarnaast speelt mentale gezondheid een steeds grotere rol, met toenemende klachten van stress, angst en depressie onder zowel jongeren als volwassenen. Het gebrek aan voldoende geestelijke gezondheidszorg en passende voorzieningen versterkt deze problematiek, wat de levenskwaliteit van veel bewoners aantast.

Op het gebied van onderwijs zijn er zorgen over het opleidingsniveau, vooral in kwetsbare wijken. Het percentage voortijdige schoolverlaters is gelijk aan het landelijke gemiddelde (3%), maar in Kersenboogerd-Noord, Risdam-Noord en Grote Waal heeft een groot deel van de volwassenen een laag

opleidingsniveau. Dit heeft een negatieve impact op de kansen van jongeren op de arbeidsmarkt en benadrukt de noodzaak om de onderwijskansen in deze wijken te verbeteren. Gezondheid is een ander aandachtspunt. 63,1% van de inwoners gebruikt geneesmiddelen en 51,9% heeft overgewicht, wat wijst op gezondheidsproblemen die de stad aangaan. De vergrijzing legt druk op het zorgsysteem, wat de zorgvraag in de toekomst zal vergroten. Toegankelijke zorg en een gezonde leefomgeving zijn van groot belang voor het welzijn van de inwoners. Daarnaast wordt mentale gezondheid een steeds belangrijker onderwerp, gezien de stijging van psychische klachten, vooral onder jongeren en mensen in kwetsbare posities.

Kortom, Hoorn heeft sterke wijken met actieve bewoners, een aantrekkelijke woonomgeving en een rijke culturele basis. Tegelijkertijd zijn er kwetsbare wijken waar armoede, gezondheid, veiligheid, onderwijs, werk, sociale samenhang en mentale gezondheid samenkomen. De uitdaging voor de stad is om deze verschillen te verkleinen en te zorgen voor een evenwichtig aanbod van woningen, werkgelegenheid en cultureel aanbod, zodat Hoorn aantrekkelijk blijft voor zowel jonge professionals als mensen in vitale beroepen.

Toelichting op vraag 1:

Hieronder volgt een schematische weergave op de benoemde speerpunten. De informatie is gebaseerd op de sociale index van Hoorn van 2025. De speerpunten zijn:

- Financiële bestaanszekerheid
- Gezond samenleven en vitaal oud worden
- Kansrijk opgroeien
- Veerkrachtige wijken, leefbaarheid en sociale cohesie

Speerpunt 1: Financiële bestaanszekerheid

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Sociaaleconomische kloof	Verschillen verkleinen Toevoegen culturele voorzieningen (uitgaan, theaters e.d.)	• In Hoorn leeft 7,9% van de huishoudens onder het sociaal minimum en heeft 8,9% problematische schulden. Dit is vergelijkbaar met Nederland (8% armoede, 8,5% schulden). • Binnen Hoorn zijn de verschillen groot: ○ In Kersenboogerd-Noord leeft 11,4% onder het sociaal minimum en heeft 15,4% problematische schulden. Ook Grote Waal (9,7% armoede, 12,7% schulden) en Risdam-Noord (9,5% armoede, 12,4% schulden) zijn kwetsbaar. ○ Daartegenover staan sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder, waar slechts 3,2% onder het sociaal minimum leeft en 2,9% schulden heeft
Armoede, werkloosheid, participatie	Arbeidsparticipatie verhogen	• In Hoorn heeft 19,8% van de volwassenen moeite met rondkomen, iets hoger dan het landelijke gemiddelde van 17%. • Ook heeft 72,9% van de inwoners een startkwalificatie (diploma havo/vwo of mbo-2), iets lager dan het landelijke gemiddelde van 73,7%. • Binnen Hoorn zijn de verschillen fors: ○ In Kersenboogerd-Noord heeft 29,7% moeite met rondkomen en beschikt slechts 64,2% over een startkwalificatie. Ook in Grote Waal (26,8% moeite, 64% startkwalificatie) en Risdam-Noord (22,2% moeite, 66,8% startkwalificatie) zijn de cijfers ongunstig. In sterke wijken zoals ○ Bangert en Oosterpolder heeft slechts 12% moeite met rondkomen en heeft 82,6% een startkwalificatie.
Wonen	Meer gedifferentieerd woningaanbod	• Het aandeel huurwoningen in kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Noord (60%) is relatief hoog. In vergelijking met het landelijke gemiddelde van 39% (Bron: CBS, 2023) ligt dit aanzienlijk hoger. • Wat betreft tevredenheid over woningen scoren Kersenboogerd-Noord (87%) en Grote Waal (86%) lager dan het Hoornse gemiddelde van 91%, en ook het landelijke gemiddelde van 92% (Bron: Woningmarktmonitor 2024)
Behouden en terughalen van jongeren	Voorkomen wegtrek naar grote steden	Onvrede over de woningmarkt en sociaal-economische omstandigheden kan jongeren wegdrijven.

Speerpunt 2: Gezond samenleven en vitaal oud worden

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Gezondheid van inwoners (Vanuit het concept van positieve gezondheid)	Focus op fysieke én mentale gezondheid	• Hoorn scoort op gezondheid (68,6% ervaart (zeer) goede gezondheid), psychische klachten (22,2%) en lage veerkracht (17,3%) gemiddeld gelijk aan Nederland (69%, 22%, 17%). • Binnen Hoorn scoren: ○ Sterke dorpen als Blokker, Zwaag en wijken als Bangert en Oosterpolder ruim boven deze gemiddelden, ○ Terwijl kwetsbare wijken als Kersenboogerd-Noord, Grote Waal en Risdam-Noord duidelijk lager scoren: in deze wijken ervaart slechts ~60-63% een (zeer) goede gezondheid, zijn psychische klachten 25-28%, en heeft ~20-22% lage veerkracht
Gezonde leefomgeving	Investeren in preventie, sport, groen en basisvoorzieningen (o.a. zorg en welzijn)	• 54,1% van de inwoners van Hoorn voldoet aan de beweegrichtlijn, wat boven het landelijke gemiddelde van 47% ligt (Bron: RIVM, 2023). • Tegelijkertijd is de onvrede over sportvoorzieningen hoog in kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Zuid, waar 18,4% van de bewoners ontevreden is, vergeleken met 11% gemiddeld in Hoorn en 9% landelijk
Werkgelegenheid en arbeidsmarkt	Stimuleren van werkgelegenheid in zorg, techniek en cultuur	• In Hoorn is 22% van de inwoners hoger opgeleid (hbo/wo), iets lager dan het landelijk gemiddelde van 25%. Dit beperkt de aansluiting op banen in sectoren als zorg, techniek en cultuur — sectoren waar ook in Hoorn tekorten aan gekwalificeerd personeel zichtbaar zijn. • Tegelijkertijd is het gebruik van Wmo-voorzieningen (maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij huishouden en begeleiding) hoog in kwetsbare wijken. • In Risdam-Noord ontvangen 106 per 1000 inwoners een Wmo-maatwerkvoorziening, tegenover het Hoorns gemiddelde van 72 per 1000 inwoners, en slechts 40 per 1000 in sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder
Vergrijzing en vitaliteit	Gezonde, actieve ouderdom stimuleren en zorgsysteem versterken	• In Hoorn gebruikt 63,1% van de inwoners geneesmiddelen, wat iets hoger ligt dan het landelijk gemiddelde van 60%. Ook heeft 51,9% van de inwoners overgewicht, vergelijkbaar met het landelijke beeld (51%). Deze cijfers wijzen op een aanzienlijke zorgvraag, die in de komende jaren verder zal toenemen door de vergrijzing. Vooral in kwetsbare wijken zoals Risdam-Noord, Kersenboogerd-Noord en Grote Waal is de vergrijzing zichtbaar én is de zorgvraag hoger. • Exacte wijkpercentages op geneesmiddelengebruik en overgewicht ontbreken, maar in deze wijken is ook het gebruik van Wmo-voorzieningen (zoals eerder genoemd) beduidend hoger. In sterkere wijken zoals Bangert en Oosterpolder liggen deze gezondheidsrisico's aantoonbaar lager.

Speerpunt 3: Kansrijk opgroeien

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Gelijke kansen voor kinderen en jongeren	Stimuleren van onderwijs en ontwikkelingskansen Vrije tijd Culturele omstandigheden	72,9% heeft startkwalificatie (NL: 73,7%) - Hoog percentage laagopgeleiden in Kersenboogerd-Noord (37%) en Grote Waal (34%) 3% voortijdig schoolverlaters, gelijk aan landelijke trend
Onderwijs en gezinsomstandigheden	Verbeteren van opvoedingsondersteuning en sociale steun	17,3% van ouders in Risdam-Noord ervaart opvoeden als moeilijk 72,7% van de ouders ervaart sociale steun bij opvoeden, maar lager in kwetsbare wijken
Versterken lokale economie	Creëren van banen in opkomende sectoren om jeugd te behouden	- In Hoorn is 22% van de inwoners hoger opgeleid (hbo/wo), lager dan het landelijke gemiddelde van 25%. Dit beperkt de aansluiting op banen in sectoren als techniek, zorg en cultuur, waar een groeiende vraag is naar hoger gekwalificeerd personeel. - Deze kans op mismatch is vooral zichtbaar doordat Hoorn relatief veel middelbaar en lager opgeleide inwoners heeft, terwijl juist in vitale beroepen (zorg/techniek) en in de culturele sector hogere vaardigheden gevraagd worden. In kwetsbare wijken, zoals Kersenboogerd-Noord en Grote Waal, ligt het aandeel hoger opgeleiden vermoedelijk rond 15-18% (geschat), terwijl dit in sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder waarschijnlijk rond 28-30% ligt.
Werkgelegenheid en binding van jongeren	Voorkomen dat jongeren Hoorn verlaten vanwege gebrek aan werk	- Hoog aandeel inwoners onder sociaal minimum in kwetsbare wijken (bijv. 11,4% in Kersenboogerd-Noord) - Hoog gebruik van sociale voorzieningen (Wmo, bijstand, arbeidsongeschiktheid)

Speerpunt 4: Veerkrachtige wijken, leefbaarheid en sociale cohesie

Thema	Hoofdpunten uit de tekst	Onderbouwing uit Sociale Index Hoorn 2025
Sociale cohesie en veerkracht	Verbeteren van verbondenheid en weerbaarheid in wijken	- Gemiddelde sociale cohesiescore 6,3 (NL: 6,4) 17,3% van inwoners heeft (zeer) lage veerkracht - Lage cohesie en veerkracht in Kersenboogerd-Noord en Grote Waal
Differentiatie van de woningmarkt	Versterken van leefomgeving en sociale infrastructuur	In Hoorn bestaat 38% van de woningen uit huurwoningen, vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde (37%). In Kersenboogerd-Noord ligt dit aandeel echter op 60%, wat wijst op een hoge concentratie van huurwoningen en daarmee een minder gemengd woningaanbod. Ook in Grote Waal (52%) en Risdam-Noord (49%) is het aandeel huurwoningen relatief hoog. Daartegenover staan sterke wijken zoals Bangert en Oosterpolder, waar het aandeel huurwoningen slechts 18% bedraagt, waarvan 10% sociale huur. Een gebalanceerd woningaanbod draagt bij aan een gezonde sociale mix en een aantrekkelijke

		leefomgeving. Op het vlak van leefomgeving is er verschil in ervaren kwaliteit. In sterke dorpen zoals Blokker en Zwaag en wijken als Bangert en Oosterpolder is de tevredenheid over de woonomgeving zeer hoog (>96%), terwijl dit in kwetsbare wijken zoals Kersenboogerd-Noord en Grote Waal lager ligt (86-87%). Dit wijst op een duidelijke opgave voor het verbeteren van de leefomgeving in kwetsbare wijken, bijvoorbeeld door te investeren in groen, voorzieningen en onderhoud.
Verbetering van cultuur en sport		Daarnaast voldoet 54,1% van de volwassenen in Hoorn aan de beweegrichtlijn (minimaal 150 minuten matig intensief bewegen per week), wat ruim boven het landelijk gemiddelde van 43,6% ligt — een sterk punt van Hoorn.
Sociale netwerken versterken	Bevorderen van onderlinge hulp en verbondenheid	- In Hoorn zegt 68,8% van de inwoners dat zij buurtgenoten helpen wanneer dat nodig is. Dit is een indicatie van sociale betrokkenheid. In sterke dorpen zoals Blokker en Zwaag is dit aandeel nog hoger (77%). In kwetsbare wijken ligt het fors lager: in Kersenboogerd-Noord helpt slechts 48,8% van de inwoners hun buurtgenoten. - Daarnaast ervaart 24,4% van de inwoners in Kerensboogerd-Noord discriminatie. Dit is fors hoger dan het Hoorns gemiddelde (12,4%) en het aandeel in sterke dorpen zoals Blokker (9,7%). Deze cijfers wijzen op zwakkere sociale cohesie en een onveilig sociaal klimaat in kwetsbare wijken.
Aantrekkelijkheid voor jongeren en vitale beroepen	Hoorn aantrekkelijker maken om te wonen en werken	- Woontevredenheid >96% in sterke dorpen zoals Blokker/Zwaag - Woontevredenheid lager (86-87%) in kwetsbare wijken - In Kersenboogerd-Noord (60% huurwoningen) is het woningaanbod veelal sociale huur of goedkope huur — aantrekkelijk voor jongeren/starters, maar de kwaliteit en leefomgeving zijn minder goed (86-87% woontevredenheid). - In sterke dorpen (>96% woontevredenheid), zoals Blokker en Zwaag, is het aanbod vaak koopwoningen of duurdere huur — moeilijker toegankelijk voor jongeren. Te veel huur in kwetsbare wijken zonder voldoende doorstroombmogelijkheden → jongeren blijven "hangen" in wijken met beperkte kansen. Gevolg: Jongeren (vooral met opleiding of ambitie) vertrekken naar grotere steden (bijvoorbeeld Amsterdam, Alkmaar of Haarlem) omdat ze daar betere woonmogelijkheden, banen of leefomgeving vinden. Hierdoor verliest Hoorn talent, wat de economische en sociale kracht van de stad verzwakt.